

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3302

av Stig Henriksson m.fl. (V)

med anledning av skr. 2015/16:70 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagen bör tillsätta en parlamentarisk utredning som granskar FRA:s samarbete med NSA och alla andra relevanta delar av NSA:s övervakningsverksamhet samt att allt samarbete mellan FRA och NSA bör frysas under utredningen, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att FRA-lagen bör rivras upp och göras om och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under 2013 avslöjades flera fall av massavlyssning utförda av USA:s underrättelsetjänst, National Security Agency (NSA). Miljontals människor, internationella organisationer och stats- och regeringschefer hade fått sina telefoner och elektronisk kommunikation avlyssnade av NSA. Med stöd av en stor mängd hemliga dokument läckta av visselblåsaren och den tidigare NSA-medarbetaren Edward Snowden kunde SVT:s Uppdrag Granskning under december 2013 avslöja att även svenska FRA hade varit delaktiga och behjälpliga i delar av NSA:s övervakningsverksamhet.

Uppdrag Granskning avslöjade exempelvis att ledningen för FRA besökte NSA under april 2013. Enligt de hemliga dokumenten framgår att NSA och FRA har förberett gemensamt agerande i det NSA-initierade programmet Winterlight som möjliggör hackande av andras datorer. Enligt de hemliga dokumenten ska FRA också ha blivit en del av NSA:s övervakningssystem XKeyscore som gör det möjligt att samla in

miljontals personers data kring e-post, sociala medier, sökhistorik och chattar på nätet. Enligt Snowdendokumentet framgår också att NSA ser FRA som en strategisk allierad, i synnerhet avseende informationsinhämtning från internetkablar i Östersjön, t.ex. från Ryssland. När den grävande brittiske journalisten Duncan Campbell vittnade om NSA-skandalen i EU-parlamentet i september 2013 pekade han ut Sverige och FRA som den viktigaste parten, vid sidan av USA och Storbritannien, i NSA:s globala övervakningsverksamhet. I många länder har omfattande granskningar inletts om deras respektive länders och underrättelseorgans inblandningar i NSA:s övervakningsverksamhet. I Sverige har det varit tyst och föreliggande skrivelse berör inte heller de omfattande övervakningsskandalerna och FRA:s påstådda roll. FRA har inte heller velat kommentera sin roll i avslöjandena kring övervakningsskandalerna.

I ljuset av terroristattentatet i Paris finns nu initiativ som ytterligare riskerar att påverka den personliga integriteten negativt. Polisen föreslås få möjlighet att plantera trojaner i misstänkta kriminellas och terroristers datorer. En sådan utvidgning, med den risk för ändamålsspridning som finns, ökar ytterligare behovet av en ordentlig genomlysning av FRA:s samarbete med NSA. Därför är det hög tid att gå till botten med Sveriges roll i NSA:s övervaknings- och avlyssningsverksamhet.

Riksdagen bör tillsätta en parlamentarisk utredning som granskar FRA:s samarbete med NSA och alla andra relevanta delar av NSA:s övervakningsverksamhet. Under utredningen bör allt samarbete mellan FRA och NSA frysas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Dessutom behövs en omfattande omarbetning av FRA-lagen. Den nuvarande FRA-lagen har gett FRA tillgång till en mycket stor del av nättrafiken i Sverige. Tidigare gavs endast undantag för militära hot och FRA hade endast möjlighet att avlyssna signaler som går genom luften. Enligt Vänsterpartiets mening innebar dessa förändringar tydliga steg mot ett övervakningssamhälle. Principen måste vara att massavlyssning utan konkret brottsmisstanke inte ska förekomma.

FRA-lagen bör rivas upp och göras om. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Stig Henriksson (V)

Jens Holm (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Birger Lahti (V)

Hans Linde (V)

Håkan Svenneling (V)

Emma Wallrup (V)